

Aby sa ekonomické prostredie zviditeľňovalo úspechmi treba vnímať aj podnikateľov, ktorí ho vytvárajú a rozvíjajú. Na Slovensku podnikajú okrem domácich aj zahraniční podnikatelia a vzniká tak akceptovateľný priestor pre rozvoj hospodárstva, ktorý sa snažia legislatívne podporiť aj členovia Výboru NR SR pre hospodárske záležitosti a sleduje ho aj predsedníčka spomínaného výboru Jana KIŠŠOVÁ. Ako to vyzerá dnes – rozhovor pre Parlamentný kuriér pripravila Anna Komová.

Podpora domácich aj zahraničných podnikateľov je obyčajne samozrejmá

Pani predsedníčka, dá sa povedať, že vy sa vstupom do politiky zaoberáte aj podnikateľským prostredím. Ste ekonómka a hospodárstvo je vaším zámerom, čo sa postupne mení v súvislosti s podmienkami podnikania na Slovensku, myslím legislatívne aj reálne? Ako sa mení podnikateľské prostredie?

Podnikateľské prostredie sa už dlhé roky zhoršuje, čo potvrdzujú mnohé medzinárodné rebríčky. V poklese Slovenska v ratingoch podnikateľského prostredia sa kumulujú dva problémy – stagnácia napríklad v takej oblasti, akou je vymožitelnosť práva, korupcia, výška daňovo-odvodového zataženia či nepredvídateľný regulačný rámec. A po druhé, prijímanie opatrení, ktoré zvyšujú náklady zamestnávateľom a zatažujú ich zbytočnou byrokraciou. Podnikateľské prostredie nie je statické, ale naopak dynamický systém. Stále ho treba kultivovať a prispôbovať meniacim sa podmienkam. Ak Slovensko v podnikateľskom prostredí prešľapuje na mieste – napríklad v miere korupcie a nadmernej regulácii, pritom iní idú vpred, tak zaostávanie sa zväčšuje. Je to v konečnom dôsledku politický problém, a treba ho riešiť politickými prostriedkami, teda výmenou vládnej garnitúry. Musím zdôrazniť, že zhoršovanie podnikateľského prostredia bude stále pre občanov drahšie, lebo vláda získa investície alebo

tie súčasne udrží na Slovensku len za cenu stále vyšších dotácií.

Dnes je vlastne slovenská ekonomika naviazaná na automobilový priemysel. V čom vidíte výhody a ako vnímate skutočnosť s nedostatkom pracovníkov zo Slovenska?

Keď sa Slovensko v deväťdesiatych rokoch a začiatkom milénia snažilo získať zahraničný kapitál, teda investície a s nimi pracovné miesta, lákanie automobiliek bol odôvodniteľný krok. Keďže však tento proces prostredníctvom investičných stimulov riadila vláda, stalo sa to, čo sa vládam často stáva. Stratil sa zmysel pre proporionalitu. Ficova vláda podľahla ópiu rozdávania peňazí investorom a neváhala vynaložiť do príjodu Jaguáru pol miliardy z našich daní. Tým sa automobilová monokultúra na Slovensku doslova zabetónovala. Tým sa zvýšilo riziko, že recesia v automobilovom priemysle sa Slovenska fatálne dotkne, lebo ak odíde čo len jedna veľká automobilka, môžu skončiť ďalšie desiatky jej subdodávateľov. Zároveň sa totálne zdeformoval trh práce, keď na dotované pracovné miesta dovážame zamestnancov z tretích krajín. Pritom vláda o týchto negatívnych dôsledkoch vopred vedela, lebo v zmluve s Jaguárom z roku 2015 sa zaviazala uľahčiť zamestnávanie zahraničných pracovní-

kov. Iný príklad: PSA Peugeot mal problémy s ľuďmi, lákali ich na vysoké platy, priemerné platy tam vraj mali 1300 eur a nevedeli nájsť ľudí. Pritom minulý rok Ficova vláda vysolila viac ako 18,6 mil. eur pre túto fabriku na jej rozvoj. Takúto hospodársku politiku dokáže realizovať aj počítač s procesorom 386 z konca 80-tych rokov.

Štátna pomoc priviedla na Slovensko okrem iných napríklad aj JAGUAR LAND ROVER. Ide aj o pomoc celému Slovensku. Viem, že by sa dalo polemizovať, hlavne o oblasti umiestnenia ale skúste nájsť aj pozitíva.

Polemizovať sa dá nielen o umiestnení tejto automobilky v priemyselne vyspelom regióne, miesto toho, aby ju vláda usadila na východe Slovenska, aby aj tam niečo bolo, keďže tam podľa Roberta Fica nič nie je. Polemizovať sa dá aj o výške priamej i nepriamej pomoci, ktorá sa vyšplhala k pol miliarde eur, čo sú obrovské peniaze. Aký význam má hovoriť v tomto kontexte o pozitívach? Zlé miesto, predražené a ešte aj dovoz robotníkov z cudziny. Ale aby sme si rozumeli, neviním Jaguár, oni urobili zrejme výhodný obchod. Viním vládu, ktorá podľa mňa urobila pre Slovensko zlý obchod.

Slovenská ekonomika pocítila aj vplyv zvýšenia zamestnanosti aj kvalifikovanú pracovnú silu, no tú treba neustále dopĺňať, hovorí sa aj o odborníkoch zo zahraničia ale aj o využití pracovníkov z radov migrantov. Aké sú skúsenosti, dá sa s nimi rátať?

So zahraničnými pracovníkmi sa, samozrejme, rátať dá. Zvlášť s tými, ktorí pochádzajú z členských štátov EÚ. Zásada voľného pohybu pracovných síl v rámci EÚ platí aj pre Slovensko a musíme ju rešpektovať. Náš názor je, že bezúhonní a kvalifikovaní pracovníci sú u nás vítaní. Požadujeme však, aby vláda prestala formou investičných stimulov dotovať firmy, ktoré zvyšujú dopyt po nekvalifikovanej práci. A aby štát umožnil zamestnávanie pracovníkov z tretích krajín len s podmienkou, že budú zarabať minimálne jeden a pol násobok priemernej mzdy. Zamestnávanie nízkokvalifikovaných občanov SR musí zostať prioritou vládnych politik a odmietame, aby sa to riešilo dovozom robotníkov zo zahraničia.

Ako vnímate výhody, ktoré by proces presídľovania mal priniesť. Podporí sa ekonomika?

Vaša otázka vyvoláva dojem, že presídľovanie je vecou vlády. Lenže ľudia zo Slovenska odchádzajú pracovať a študovať do zahraničia spravidla nie preto, že im vláda hostujúcej krajiny zaplatí letenku, ale preto, že vonku vidia lepšie podmienky na život, sebarealizáciu a podobne. Rovnako to platí aj v rámci Slovenska. Ľudia zo stredného a východného Slovenska odchádzajú do Bratislavy pre obdobné dôvody ako ich krajanovia trebárs do Londýna. Samozrejme, že sa tým podporuje aj ekonomika ako celok, inak by to nefungovalo. Inou otázkou je, že sa vyľudňujú regióny, ktoré ľudia v aktívnom

veku opúšťajú a zostávajú tam najmä seniory. Podstatné je však to, aby vláda mala jasno v tom, čo chce. Je hlúpe dotovať automobilku pri Nitre, sľubovať ľuďom peniaze, ak sa tam presťahujú, a zároveň nariekať nad hladovými dolinami a vymýšľať kopu neúčinných programov, len aby sa minuli eurofondy a ukázali sa, akom im na rozvoji týchto regiónov záleží.

Asi nie je zbytočné smerovanie k znalostnej ekonomike?

Nie je. Znalostná ekonomika znamená, že roboty a robotníci zo zahraničia nevytláčajú pracovnú silu na Slovensku z trhu práce.

Pozdvihnutím pracovnej schopnosti by mohli byť aj nezamestnaní, pravdaže ak myslíme na rekvalifikáciu alebo priamo na nové získanie vedomostí a zručností? Dá sa s nimi rátať?

Vláda za strašné peniaze rekvalifikuje celé roky nezamestnaných – teraz aktuálne v operačnom programe pre ľudské zdroje je na tieto účely vyčlenených takmer 2,5 miliardy eur – pritom kľúčovým faktorom zamestnávania aj na Slovensku je celosvetová konjunktúra. Automobilky dokážu zacvičiť robotníkov zo zahraničia za pár týždňov, ale štát mŕňa nehorázne peniaze na celkom neefektívne programy rekvalifikácie, z ktorých majú úžitok najmä školielia a firmy, ktoré to organizujú. Hospodárstvo Slovenska napreduje nie vďaka, ale napriek tejto vláde. Som si istá, že keď konjunktúru vystrieda recesia, budeme na tom oveľa horšie, ako by sme mohli byť, keby sme súčasné dobré ekonomické podmienky vo svete využili na zlepšenie podnikateľského prostredia.

Čo sa dá preniesť z vyspelých ekonomík k nám, myslím na spôsoby riadenia, ktoré sú dôležité pre dobré výsledky?

V prvom rade to, že vlády vyspelých ekonomík, ktoré sú na prvých miestach rebríčkov kvality podnikateľského prostredia, svoje podnikateľské prostredie seriózne analyzujú a prijímajú kvalifikované rozhodnutia. U nás vláda urobí zo zvyšovania minimálnej mzdy politickú agitku a ide za tým hlava nehlava. U nás sa vynaložia stovky miliónov eur na investičné stimuly do fabriek, ktoré potom zamestnávajú robotníkov zo Srbska či Ukrajiny. To sú spôsoby riadenia vhodné na posúdenie psychiatrov či prokuratúry.

Obedy zadarmo budú, či sa rozkrájate alebo nerozkrájate, či si to želáte alebo neželáte

Prerokovanie návrhu na zmenu a doplnenie Zákona č. 596/2003 Z.z. O štátnej správe v školstve a školskej samospráve.

Erik Tomáš (Smer-SD)

Ja vidím, že v tej opozícii čím horšie, tým lepšie. Celý návrh je dobre pripravený, je odkomunikovaný so ZMOS-om a vy napriek tomu, niekto vám tu niečo pripraví, vy čítate bez toho, aby ste reagovali týmto svojím príspevkom na už prebiehajúcu diskusiu. Ale to je váš problém. Ešte raz opakujem, od 1. januára 2019 budú obedы zadarmo v materských škôlkach. Obedы zadarmo. Aha, obedы zadarmo v základných alebo na základných školách budú od 1. 9. 2019. To je to, na čo ste nás vyzývali už mesiace, že dohodnete sa so samosprávami, nech sú pripravené. Tak my sme tú dohodu dosiahli a to je ten ústupok, že, dobre, veď čo je na tom nelogické, pripravte sa, ešte vám aj pomôžeme zo štátnych peňazí napriek tomu, že je to vaša povinnosť,

milí zriaďovatelia. Odsunuli sme to na 1. 9., na nový školský rok, aby všetko išlo tak ako má.

Pán Gröhling, vy sa smejete z tohto opatrenia, ako ste povedali, vám je to smiešne, pretože škandinávské krajiny, ktoré sú tu stále uvádzané za príklad v iných politikách, tak vtedy je to okej, teraz sa tomu smejeme. Veď sa smejte! Vy ste aj povedali, že to potom zrušíte. Na druhej strane si myslím, že je to aj dobré, že SaS takto otvorene už teraz pred voľbami parlamentnými hovorí ako bude postupovať. Vážení voliči, ak príde SaS k moci obedы zadarmo nebudú. Richard Sulík povedal, že obedы zadarmo zruší. Vlaky zadarmo pre študentov a dôchodcov nebudú. Richard Sulík povedal, že ich zruší. Príspevok na lyžiarske zjazdy a školy v prírode nebudú ak